

EEN LICHAAM VAN PERSONEN

In deze aflevering treft u het "Jaarverslag Natuurhistorisch Genootschap in Limburg 1998" aan. Toen ik dit als redacteur onder handen kreeg, kwam bij mij weer die oude vraag op: waarom zijn wij een "Genootschap"? En dan ook nog consequent met een beginkapitaal (zo noemen redacteurs een gewone hoofdletter aan het begin van een woord)! Kijkt u het maar na in de betreffende tekst: 13 keer Genootschap. Ja, het is natuurlijk wel wat chiquer, wat deftiger dan een "vereniging", die het meestal dan ook zonder beginkapitaal moet doen. Maar het is gewoon hetzelfde. Kijk het maar na in een woordenboek. Een Genootschap is een vereniging.

En wat is dan een vereniging? Een simpele vraag, maar geef zo uit het hoofd maar eens korte omschrijving. Datzelfde woordenboek houdt het meesterlijk eenvoudig: een Genootschap is een vereniging en dat is "een lichaam van personen".

Ooit geweten dat u lid bent van een "lichaam van personen"? Want dat bent u als ontvanger van het Maandblad (let op de beginkapitaal!). U bent geen abonnee maar u krijgt het Maandblad omdat u lid bent van ons lichaam van personen, van ons Genootschap.

Eén keer per jaar wordt een beknopt verslag gegeven van wat ons "lichaam van personen" een voorgaand jaar heeft gedaan en hoe het werd bestuurd. Dat is niet alleen een formaliteit of een leuke vulling van het Maandblad. Het is essentieel voor een "lichaam van personen" dat de gekozen bestuurders periodiek verantwoording afleggen. En met zo'n jaarverslag weten we weer of ons "lichaam" of onze vereniging, of (wat mij betreft toch graag het wat chiquere) ons Genootschap nog gezond is. Ik dacht het wel.

Douwe Th. de Graaf

VERENIGINGSNIEUWS

JAARVERSLAG NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG 1998

1 BESTUUR

Het algemeen bestuur vergaderde vier keer en het dagelijks bestuur kwam elf keer bij elkaar. De bestuursvergaderingen vonden plaats in Roermond. Er was één algemene ledenvergadering, in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Het bestuur werd uitgebreid met Frans Coolen van de Kring Venlo, waardoor de samenstelling nu bestaat uit de hierna genoemde veertien personen.

T. Lenders	voorzitter
R. Akkermans	vice-voorzitter
H. Schmitz	algemeen secretaris
H. van der Weijden	penningmeester
W. Jansen	lid algemeen bestuur
C. Adams-Kaastra	lid algemeen bestuur
L. Hensels	lid algemeen bestuur
J. Teeuwen	lid algemeen bestuur
H. Gilissen	lid algemeen bestuur
G. van der Mast	lid algemeen bestuur
J. Hermans	lid algemeen bestuur
A. Heijnen	lid algemeen bestuur
E. Gubbels	lid algemeen bestuur
F. Coolen	lid algemeen bestuur

In oktober vond een informele bijeenkomst plaats voor bestuursleden en kantoormedewerkers met hun partners, in de vorm van een wandeling in het Leudal en het dal van de Tungelroische Beek.

2 ORGANISATIE

Per 31 december waren er 1155 betalende leden. Met de oprichting van een Libellenstudiegroep en een Slakkenstudiegroep groeide het aantal studiegroepen van het Genootschap naar zeventien. Middels het organiseren van enkele bijeenkomsten en activiteiten werd een voorzichtig begin gemaakt met het opnieuw op poten zetten van de Zoogdierenwerkgroep. In dit verband besloot het bestuur om een aantal batdetectoren aan te kopen om nieuwe activiteiten te organiseren. Het bestaande aantal van vijf kringen bleef gelijk. Met de organisatie van lezingen,

excursies, onderzoeksprojecten en atlasprojecten vormen kringen en studiegroepen het hart van de vereniging.

Het periodiek overleg tussen bestuur en alle geledingen van de organisatie vond zoals gebruikelijk twee keer plaats. Afstemmingsoverleg tussen dagelijks bestuur en redactie vond een keer plaats. Deze bijeenkomst had een feestelijk tintje waarbij het bestuur op gepaste wijze aandacht schonk aan het jubileum van Henk Hillegers die 25 jaar geleden aantrad als redactielid van het Maandblad. Het in 1996 ingestelde afstemmingsoverleg tussen dagelijks bestuur en kringen vond geen doorgang, maar wordt in 1999 weer opgepakt.

De personele bezetting van het kantoor onderging een uitbreiding. De gemeente Maastricht kende aan het Genootschap een via de zogenaamde Melkert-regeling gesubsidieerde arbeidsplaats toe. In nauwe samenwerking met het Natuurhistorisch Museum was het daarom mogelijk om het banenpoolcontract van de redactieassistent Roel Steverink om te zetten in een dienstverband met het Genootschap. De vrijgekomen banenpoolplaats werd ingevuld met een nieuwe medewerker. Op deze wijze zijn per 1 januari 1999 drie betaalde krachten werkzaam voor de organisatie, naast een vaste vrijwilliger die een dag per week actief is.

Maar het meeste werk in de organisatie werd als vanouds weer verricht door vele vrijwilligers. De vele uren die honderden mensen hebben besteed aan veldwerk, het invoeren van gegevens en organisatorische en administratieve werkzaamheden zijn letterlijk niet te tellen.

Het Prins Bernhard Fonds kende in augustus een bijdrage van 40.000 gulden toe voor het installeren van een computernetwerk in het kantoor. De computerbeheergroep ging in een nieuwe samenstelling aan de slag met de voorbereidingen en eind 1998 verkeerde het project in het offertestadium. Lianne Thissen nam afscheid als ledenadministrateur en werd opgevolgd door Nico van de Wal. Op zijn voorstel besloot het bestuur tot enkele vereenvoudigingen van de ledenadministratie en het actualiseren van de geregistreerde persoonsgegevens. Ver-

der werd de strikte regel ingevoerd dat uitsluitend leden van het Genootschap lid van een studiegroep kunnen zijn.

3 MAANDBLAD EN PUBLICATIES

Naast de elf gebruikelijke nummers van het Maandblad kon opnieuw een twaalfde themanummer worden uitgegeven over natuurontwikkeling in het Maasdal. Door tussenkomst van de stichting Ark werd dat financieel mogelijk gemaakt met bijdragen van het Wereldnatuurfonds en de Vereniging Natuurmonumenten.

In januari verscheen een themanummer over de Groote Heide in Venlo, naar aanleiding van een inventarisatie die projectenbureau De Lierlei organiseerde in opdracht van de gemeente Venlo.

Het Maandblad wordt steeds kleurrijker. Behalve de twee themanummers konden twee andere afleveringen worden geïllustreerd met kleurenfoto's dankzij financiële bijdragen van het Limburgs Landschap en de ENCI.

De samenstelling van de redactie bleef ongewijzigd en was per 31 december als volgt.

J. van der Coelen	hoofddirecteur
B. Graatsma	hoofddirecteur
D. de Graaf	redacteur
J. Hermans	redacteur
H. Hillegers	redacteur
M. Lejeune	redacteur
T. Mulder	redacteur
R. Steverink	redactieassistent

De Stichting Natuurpublicaties Limburg bracht vier nieuwe publicaties uit, waaronder een jaarverslag over 1997 van Vogelwerkgroep de Haeselaar. Bij gelegenheid van een in samenwerking met de provincie Limburg georganiseerd symposium over natuurbeheer met Mergellandschapen verscheen het boekje De Wijzen en Verstandigen Schaapherder, bevattende een vertaling van een bijna twee eeuwen oud aantekenboekje met wetenswaardigheden over de toenmalige plaatselijke inzichten in de verzorging van schapen. In de reeks Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg verscheen een spe-

cialistische uitgave met de titel *Maashagedissen*: Laat-Kretaceische Mosasauriërs uit Luik en Limburg over nieuwe inzichten over naamgeving en determinatie van deze voorhistorische diergroep. Ten slotte verscheen in 1998 de eerste audiovisuele productie van de Stichting Natuurpublicaties, de videoband *Amfibieën en reptielen van Limburg* met een 25 minuten durende film van Niek Frigge en Peter Keyzers. Verder hebben de Stichting Natuurpublicaties en het Genootschap zoals gebruikelijk financieel bijgedragen aan het verschijnen van eigen periodieken van studiegroepen en kringen waaronder de SOK Medelieden en het halfjaarlijkse tijdschrift *Limburgse Vogels*. Het voornemen om met ingang van 1998 het aantal nummers van dit blad structureel te verhogen tot drie per jaar werd nog niet gerealiseerd.

4 SAMENWERKING

Aan de samenwerking met andere organisaties werd minder tijd en aandacht besteed dan in de voorgaande jaren. Toch vonden de nodige activiteiten op dit gebied plaats.

In maart vond voor de tweede keer een mede door het Genootschap georganiseerd overleg plaats tussen Limburgse organisaties die van doen hebben met het verzamelen van soortwaarnemingsgegevens. Hier werd afgesproken dat alle deelnemende partijen elkaar op een georganiseerde wijze jaarlijks zullen informeren over lopende en geplande onderzoeksprojecten, om een betere afstemming mogelijk te maken. De provincie Limburg heeft de coördinatie van deze activiteit overgenomen.

Door plaatsing van een oproep voor deelname in het Maandblad werd medewerking verleend aan een door de Vlinderstichting en de KNNV georganiseerd landelijk waarnemingsproject voor nachtvlinders.

5 PROMOTIE EN PUBLICITEIT

Het onderzoekswerk en de projecten van het Genootschap spreken veel mensen aan en mogen zich daarom steeds weer verheugen in ruime belangstelling van de nieuwsmedia. Ook in 1998 verschenen met enige regelmaat nieuwsberichten en achtergrondverhalen in de pers.

In februari vond voor het eerst een grootschalige ontmoetingsdag voor natuuronderzoekers plaats, de Genootschapsdag. Deze promotieactiviteit was zo succesvol dat het bestuur besloot om er een jaarlijks terugkerend evenement van te maken.

Sinds enkele jaren is het Genootschap ook te vinden op het internet. Het Natuurhistorisch Museum heeft een eigen drukbezochte website waarvan enkele pagina's zijn gereserveerd voor informatie over het Genootschap. De verwachting is dat deze samenwerking voortgezet kan worden, maar er moeten nog nadere afspraken worden gemaakt over de verdeling van de kosten.

6 BELEIDSBEÏNVLOEDING

Het provinciebestuur bereidde in 1998 de Nota natuur en landschapsbeheer 2000-2010 voor. Voor de vereniging was dit belangrijk omdat in deze beleidsnota onder meer wordt vastgesteld op welke wijze de provincie organisaties in dit werkveld in de komende tien jaar zal ondersteunen. Daarom heeft het bestuur de nodige tijd besteed aan ambtelijk en bestuurlijk overleg met de provincie. Naar het zich laat aanzien leverde dat resultaat op. In de conceptnota die begin 1999 ter vaststelling aan provinciale staten aangeboden zal worden is een structurele verhoging

van de jaarlijkse subsidie aan het Genootschap met circa 50% opgenomen, met ingang van het jaar 2000. De bedoeling is om met de extra bijdrage een verdere professionalisering in de organisatie door te voeren.

De al in 1994 begonnen bezwarenprocedure tegen de vestiging van een bedrijventerrein in het gebied Keulsebaan Zuid te Roermond werd voortgezet op het niveau van het gemeentelijk bestemmingsplan dat in voorbereiding is. In deze zaak is de aantasting van het leefgebied van nationaal en Europees beschermde amfibieën en reptielen in het geding. De bestuursrechter stelde het Genootschap deels in het gelijk door te beslissen dat de gemeente Roermond nadere voorwaarden moest verbinden aan het verlenen van vrijstelling voor het bouwrijp maken van een deel van het gebied. Verder heeft de Rijksgebouwendienst de plannen voor de aanleg van een parkeerplaats moeten wijzigen om aantasting van leefgebied van de Zandhagedis te voorkomen.

Minder tijd werd besteed aan de vertegenwoordiging in een door de provincie Limburg ingesteld overlegplatform voor het beheer van zwartwild en in een klankbordgroep voor een nieuw gemeentelijk bestemmingsplan buitengebied in Roerdalen. In deze gemeente maakte het bestuur schriftelijk haar bedenkingen kenbaar tegen het door het gemeentebestuur geopperde idee om gemeentelijke bossen in Nationaal Park de Meinweg te verkopen aan een particuliere beleggingsmaatschappij.

Kringen en studiegroepen waren op plaatselijk niveau actief op het gebied van beleidsbeïnvloeding. In Venlo, Maastricht, Roermond, Heerlen en Venray namen Genootschapsleden deel aan door de gemeente ingestelde overlegorganen voor natuur- en milieubescherming. Ook was het Genootschap vertegenwoordigd in een door Natuurmonumenten ingestelde klankbordgroep voor recreatieve ontwikkelingen op de Brunsummerheide.

In een gezamenlijke brief hebben het Genootschap en RAVON hun verontrusting kenbaar gemaakt aan het Ministerie van LNV over de stagnatie in de voortgang bij het opstellen van landelijke soortbeschermingsplannen.

7 PROJECTEN

De hierna kort beschreven projecten waren aan het begin van het verslagjaar reeds in uitvoering. De meeste lopende projecten verliepen in het verslagjaar volgens planning maar enkele liepen vertraging op.

Het langlopende onderzoeksproject historische referentie natuur in Zuid-Limburg werd voortgezet. De voorbereidingen voor de publicatie van een Limburgse vlinderatlas (in samenwerking met De Vlinderstichting) in het jaar 2000 liggen op schema, hoewel het aantal vlinderwaarnemingen in 1998 tegenviel door het slechte weer. In 1999 worden nog aanvullende gegevens verzameld. De voorbereidingen voor de Limburgse atlas van beekvissen stagneerde door onvoorziene personele problemen bij de opdrachtnemer, waardoor de oorspronkelijk geplande uitgave in 1999 waarschijnlijk niet wordt gehaald. De Vogelstudiegroep verzorgde de coördinatie van een provinciaal kerkuilenproject en een vergelijkbaar project voor Steenuilen in Zuid-Limburg in samenwerking met de stichting IKL. Met de oprichting van de nieuwe Libellenstudiegroep van het Genootschap op 23 april kreeg de samenstelling van een atlas van libellen in Limburg een extra impuls. Bij dit project

wordt nauw samengewerkt met De Vlinderstichting. De opdracht van het Ministerie van LNV voor het opstellen van een soortbeschermingsplan voor de Geelbuikvuurpad en de Vroedmeesterpad werd afgerond met levering van een in samenwerking met IKL opgesteld concept.

Gedurende het verslagjaar werden de drie hierna beschreven nieuwe projecten op de rails gezet.

Op 26 juni vond in het provinciehuis te Maastricht een symposium plaats over natuurbeheer met Mergellandschapen in de provincie Limburg. Aan deze activiteit gekoppeld was het inrichten van een tentoonstelling in de ontvangsthal van het provinciehuis en de presentatie van het boekje *De Wijzen en Verstandigen Schaapherder*. Het totale project werd onder de vlag van het Genootschap georganiseerd in nauwe samenwerking met de provincie Limburg.

De Vogelstudiegroep nam het initiatief voor de uitgave van een avifauna van Limburg in het jaar 2001. Het provinciebestuur kende een bijdrage van 81.500 gulden toe voor de aanstelling van een tijdelijke medewerker voor het bewerken van gegevensbestanden en het ordenen van alle basisinformatie. Het project komt in 1999 in uitvoering.

Ten slotte bleek in 1998 dat er bij alle betrokken organisaties voldoende draagvlak bestond om een grootschalig onderzoek naar Adders in het nationaal park De Meinweg te beginnen. Het Overlegorgaan voor het nationaal park, Staatsbosbeheer en de provincie Limburg kenden alle een financiële bijdrage toe. De gemeente Roerdalen heeft het verzoek om een bescheiden bijdrage nog in behandeling. Alles bij elkaar was er voldoende dekking om te beginnen met de uitvoering van het project, dat naar verwachting in 2001 afgerond kan worden met een publicatie.

8 GEGEVENSLEVERING

Het verzamelen, bewerken en beschikbaar stellen van waarnemingsgegevens blijft een kernactiviteit van het Genootschap. Het aantal opgeslagen waarnemingen in het centrale geautomatiseerde archief groeide van 605.000 naar 756.000.

Het Genootschap stelt al haar gegevens om niet beschikbaar aan de Stichting Natuurpublicaties Limburg. Deze organisatie kan de gegevens volgens vastgestelde richtlijnen doorleveren aan derden. Doorgaans gebeurt dat tegen betaling. Na aftrek van de kosten komt de opbrengst beschikbaar voor de medefinanciering van publicaties. De gegevensverkoop vertoonde een sterke stijging ten opzichte van het voorgaande jaar.

9 FINANCIËN

De totale exploitatiekosten bedroegen in 1998 bijna 240.000 gulden. De inkomsten waren nagenoeg gelijk aan de uitgaven, er resteerde een batig saldo van circa 580 gulden.

De provincie Limburg stelde een exploitatiesubsidie van 66.950 gulden beschikbaar. De contributie van de leden en giften leverden bijna 59.000 gulden op. De resterende inkomsten waren te danken aan subsidies en bijdragen voor themanummers en projecten, de verkoop van publicaties en subsidie van de gemeente Maastricht voor een Melkertbaan. De grootste kostenpost bleef het drukken van het Maandblad met een bedrag van bijna 108.000 gulden.

H. Schmitz

Melick, 27 februari 1999